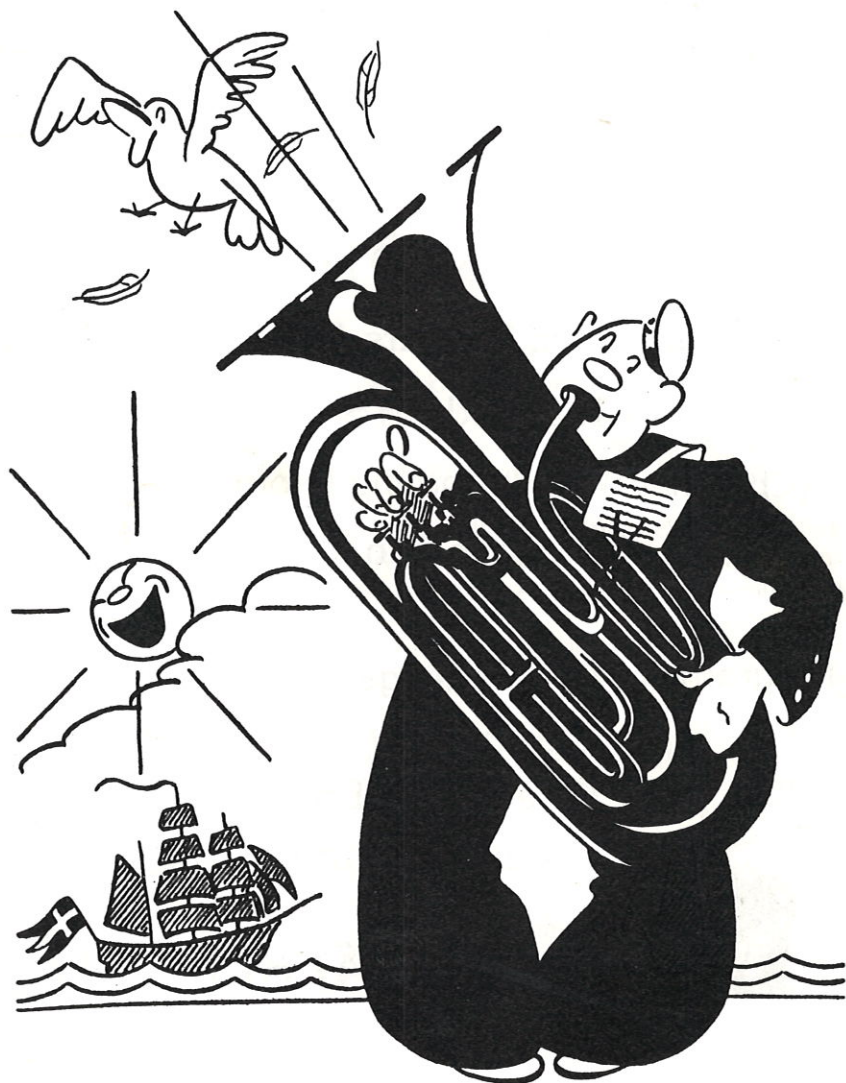

Föreningen Gamla Carlsrona

Medlemsblad

Kaulskroniten

1-91

KALLELSE

Härmed kallas Föreningen Gamla
Carlsronas medlemmar till

ÅRSMÖTE

torsdagen den 21 mars 1991 kl. 19.00 i

LÄROVERKETS AULA

(Chapmanskolan), ingång Drottninggatan.

Aulan öppen från kl. 18.15.

- Program:
- Förhandlingar
  - Utdelning av stipendium
  - Föredrag av Erik Langemark:
"Karlskrona under 1700-talet"

VÄLKOMNA!

Min okände soldat

av Greta Erhamn

Vid det tillfälle, som jag här skall berätta om tjänstgjorde jag på operationsavdelningen på Karlskrona lasarett.

Året var 1941, utanför knutarna rasade andra världskriget och hakkorsets skugga föll tungt över Sverige. Jag minns hur vi hörde kanonerna utöver Östersjön då vi satt på våra rum om kvällarna. Krigshotet var ett faktum. Och landets vapenföra män låg i full beredskap, för att vid ett angrepp kämpa mot våld och diktatur. Detta gällde inte minst i Karlskrona. Staden var starkt befäst och den militära disciplinen var sträng. Det är mot den verkligheten, som denna händelse skall ses.

Just då jag står färdig att medelst två peanger skaka upp en steril rock åt Dr. Brunck, som är beredd att börja sitt operationsprogram, kommer en arbetskamrat in och meddelar att någon ringt hemifrån och sagt att min mor blivit hastigt sjuk.

— Kunde jag resa hem omedelbart...

Det mötte inget hinder då det fanns så giltiga skäl. På den tiden stannade tåget, som gick till Torsås, vid Bergåsa — strax nedanför lasarettet.

Tiden var knapp, men om jag skyndade mig skulle jag kanske hinna ned till anhalten innan tåget avgick.

Precis då jag kom rusande, lämnade tåget hållplatsen. Jag blev förtvivlad... I samma ögonblick kom det en militärbil på gamla Sunnavägen. Mitt i bedrövelsen fick jag ett infall.

— Kanske kan jag få åka med — om den skall åt Gullberna — och på så sätt hinna ifatt tåget.

Jag viftade med armarna för att hejda det tunga fordonet. Den camouflagemålade lastbilen stannade och föraren, som fick orsaken till mitt betående relaterat stackato, säger:

— Jag är beordrad till Oskarsvärn, men hoppa upp i bilen så skall jag köra ifatt tåget vid nästa station.

Då jag hunnit upp förarhytten och vi är på väg mot Gullberna inser den gråklädde krigaren, plötsligt vidden av sitt brott mot de militära reglerna. Han beskärmar sig:

— Jag blir olycklig om någon officer upptäcker vart jag är på väg. Bilen är lastad med ammunition, som jag fått order att transportera till Oskarsvärn.

Jag lyssnade förstrött och oroade mig mest över vad det var för sjukdom, som så akut drabbat min mor. (Då jag för några dagar sedan varit hemma, var hon som vanligt vid god hälsa.)

Mitt i mina funderingar och rakt genom bullret från den stora lastbilen hördes förarens desto ljudigare monolog, vilken han avslutade med:

— Jaha, jag får säkert fängelse — om något befäl får se mig! Hur kunde ni få mig till denna galenskap? — Jag förstår mig sannerligen inte själv...

— Inte jag heller; tänkte jag. Allt var som en dröm. Overkligt. Nyss befann jag mig i mitt arbete på lasarettet. Och nu satt jag i en militärbil — lastad med explosiv vara — bredvid en soldat, som gruvade sig för räfst och rättarting; inför officerare som inte syntes till...

Däremot mötte vi min ersättare. Hon kom cyklande mot sjukhuset i det vackra sommarvädret. Vi kände varandra väl; och hon stirrade bestört in på mig i förarhytten.

Vad skulle hon tro, hon som så välvilligt ställt upp och tagit över mitt arbete. Och vad skulle Dr. Brunck och de andra på op.-avdelningen säga om hon berättade vad hon sett.

Värre kunde det väl knappast bli — trodde jag. Men förarens oro hade nu stegrats till ångest. Han körde i panik. Det slamrade och skrällde under presenningen på flaket.

Jag vågade inte tänka på vad som kunde hända om han i full fart körde av vägen och rakt ut i terrängen med sin brisanta last.

Antagligen är det så vist inrättat att den ena oron blockerar den andra — eller åtminstone eliminerar den.

Jag var helt upptagen av orsaken till min resa — och ville hem så fort som möjligt.

Vi kom i ilfart till Gullberna järnvägsstation.

Där formligen slängde den unge krigaren av mig, för att sedan med en rivstart vända mot Oskarsvärn. Detta i samma ögonblick, som jag hoppade på tåget, vilket sakta börjat sätta igång. Väl inne i tågupén begynte jag — som först — tänka över bilförarens situation. — Om han nu mötte någon befälsperson, hur skulle han då förklara äventyret? Renderade det honom fängelse som han i sin upprörda sinnesstämning befarade. Han menade troligtvis några dagars arrest — men bara det var ju illa nog.

Han hade inte hört då jag ropat tack till honom. Jag visste inte vem han var — jag visste inte ens hans namn.

Om resan blev en "militär hemlighet" mellan oss två, skulle jag heller aldrig få veta.

Han var och förblev en okänd soldat.

Kring en gatubild!

av Sten A. Petersson

När man ser ett gammalt fotografi fylls man ofta av tankar hur det varit förr på platsen. Detta, egentligen ett gammalt vykort, är från mobiliseringen vid första världskriget, den så kallade landstormen.

Här passerar musikkåren och efterföljande trupp ett ställe där vi känner igen oss än i dag. Den öppna platsen mellan torget och Ronnebygatan, Kungsgatan, kallas i dag oftast för "Fisken" efter den där placerade vattenkonst kommunen erhöll i gåva 1980. Genom att restaurang Skeppet sommardag fått tillstånd servera öl och vin utanför restaurangen, har här blivit samlingsplats för ungdomar, som gett platsen kontinental prägel, sommarkvällar.

På bilden ses den fastighet där vårt vackra apotek "Göta Lejon" förr inrymdes, och huset där på bilden W. Solintsky, skyltar sin "bazar". Här såldes väskor, paraplyer, underkläder, hattar, bijouterier och mycket annat. Denna fastighet benämnes oftast "Stilhuset" i folkmun, då "modehuset Stil" under många år hade sina lokaler här. Idag innehåller fastigheten mest banklokaler men ännu kan man finna Lennarths konditori med den eftertraktade "Elitkonfekten" som har något "kaulskronitiskt" över sig, liksom rågskorpor och ankarstock!

Båda dessa fastigheter är uppförda efter branden 1790 och undkom de två stora bränder som röjde plats för dagens Ronnebygata, nämligen 1887 års brand och 1909 års brand. Båda stora och otäcka i sitt omfång.

Före branden 1790 låg där ”Stilhuset” ligger stadens gamla rådhus! Stortorget var, innan det planerades och stensattes, svårframkomligt, så planen vid Kungsgatan är kulturell mark, detta är Karlskronas ursprungliga centrum. Här var den allmänna plats där torghandel ägde rum och här hade borgerskapet sin mönstringsplats. Framför rådhuset verkställdes också s k kroppsbestraffningar.

Utanför detta rådhus uppfördes en äreport 1744 inför kronprinsparets, Adolf Fredriks och Lovisa Ulrikas, besök.

Äreporten, som var firsidig och öppen för genomfart åt alla fyra sidorna och krönt med en lanternin med gång i kring, stod kvar till 1757.

Så länge Stortorget var oplanerat hölls även de tidiga lövmarknaderna på denna plats.

Vid stadsbranden 1790 ödelades rådhuset, och på dess grund uppfördes den fastighet vi kan se på flygfotot. ”Stilhuset” har sedan dess genomgått en verkligt hårdhänt restaurering och helt förlorat sin ursprungliga karaktär. På detta tidiga flygfoto ser vi de i 1909 års brand avbrända fastigheterna som ännu ej bebyggts med konserthuset vid torget och fastigheten som föregick nuvarande Domusvaruhuset vid Landbrogatan, där man minns affärer som Fotohörnan, Mikado och Elit. Flygfotot är roligt att detaljstudera.

Tydligt ser man den då så populära trädgårdserveringen vid stadshotellet och alla pittoreska trähus längs gatorna i centrala staden, i dag ersatta av tråkiga 40-50 talshus i tegel och betong.

Ändå om man tänker efter — mest idylliskt av allt är den totala avsaknaden av motorfordon på stadens gator.

Karlskrona i mitt hjärta!

av Bengt Andersson

Det är årets näst sista dag, och året är 1982. Grådaskigt väder med fuktig dis, som hänger i buskarnas finmaskiga grenar. Det gör dagern till en halvmörk förvin-terdag. Julen är överstånden och det andas nyårsluft. De mörkröda HSB- husen i gatan är juligt upplysta utav alla 7-armade el-ljusstakar, som står i parad i de flesta fönster. Där finns alla varianter och designer.

Julens känsla finns ännu kvar. Konsums välfyllda kassar med mat, juleljus och gotter, bärs av idogt handlande husmödrar. Det rustas för ett avskedstagande av årets liv och leverne. I fjärran hörs dån och krevader, av fyrverkeri. Någon frestas tydligen av att få höra och smekas av ljudbangarnas muller, och få njuta av dess efterföljande eko. Kanske firas något, kanske har det gamla året varit det lyckoår, som förblir till ett gyllene minne, kanske vill man med ljus och ljud, förskjuta bort mörka tankar, om orättvisor och sorg.

Någon tänder en julgran, och det glimmar så fint i fönstrets klara rutor. En bil far förbi ute på gatan. I framrutans högersida fanns det en liten miniatyrgran, som med färgade ljus lyste så vackert. En tanke slår mej. I handskfacket på min egen bil finns det en likadan, så nu får jag inte glömma att plocka fram den, och låta den sprida det lilla ljus som den kan.

Gammalt vykort visande Mörners gränd – Västerudden.

Utanför mitt fönster, står det tvenne herrar, de må förlåta mej, men jag hör tydligt deras samtalsämne, och det är det nya året som snart är här. Man vill ju gärna ge det gamla året ett ärligt avskedstagande, det har varit unikt, det kommer ju aldrig igen. Inte en enda sekund av det, kan Du eller någon annan få tillbaka. I den striden står vi oss slätt...

Starka som svaga...

På bordet framför mej, ligger det några gulnade vykort. De är från Karlskrona. Min barndoms stad. Unika, underbara fina, charmiga, ljuvliga och nostalgiska kort. Detta sätter verkligen fart på barndomens solskensminnen, som nästan alla leker i ljusa färger, i blått och rosa. Ju mer jag tittar på dessa bilder, ju fler minnesluckor öppnas. Underbara föräldrar, ljuvliga syskon, fantastiska barndomsvänner, och så förstås det charmiga Västerudden, saligt i åminnelse.

Jag kopplar på alla mina sinnen inom mej, försöker ivrigt få loss barnet inom mej. Ljuvliga namn seglar på min minnes-skärm, ”möljen--gröna gången--Elias--Vega--Sven--Gummesson--Släggan--Fricka--stugan--Skräddare Malm--Pittsson på berget — Montan--Bergs--Jynsson på Bagges 1--Ollsson på Bagges 3--Arvid med högerlabben och så förstå Lindkvistans... Och hundra saker till...

Barndoms jular, drama och lustspel, kamp om tårar eller lycka, paradiset eller helvetet, ja nog stod det mycket på spel, tyckte man. På något vis, så var den fatiga tiden ett bevis på hur rika vi egentligen var, vi hade ju ett lyckligt hem!

Ju mer guldkantade minnen som vill fram, ju fler kollisioner blir det, minnen där, minnen här, från Västerudden, från Saltö, från Björkholmen, från Kalvhagen, från Wämö, och så naturligtvis från morfars Pantarholmen. Stugor, små som dockhus, gula, gröna och blå, alla med sin egen identitet, och liksom vuxna på den plats de stod på. Deras plank, deras små täppor, med skyddande spjälstaket, sommarmålade i lätta färger.

Gatunamnen, de vackra, de eggande, som Teatergatan, Baggensgatan, Galerigatan, Wachtmeistergatan, Arkelimästaregatan, Alamedan, Konstapelsgatan, och så Varfsgatan.

En speciell plats i minnets bok har de gamla, vackra och charmiga gaslyktorna, och då naturligtvis en särskild, nämligen den som stod i hörnan av Baggessgatan och Teatergatan. Det var runt denna lykta, som mitt barndomsgång, alltid i alla väder, om det var sommar eller vinter, samlades. Denna lykta, som vi med all vår auktoritet som medlemmar i ”västeruddarsgänget” ansåg som en helig sten! Här var det som alla våra beslut om ”kvarterstråk” dryftades, här var det som tiden för nästa dags utflykt till Saltö bestämdes. Och här knöts många vänskapsband för framtida träffar, och där började många förälskelser mellan kortbyxade ”luar” och förklädesklädda små töser. Mången blyg kyss och många varma handtryckningar stals och togs, just här. Lyktan var allas vän.

Själva lyktan har också sin historia. Den var en typisk gaslykta av samtida modell, men den var vår. Höjden var väl omkring 3 meter, och den var nedtill fyrkan-

Norra Skepparegränd.

tig med lite faconerade ingjutningar. Mellanpartiet var rundformat och där fanns nedtill en vacker ornamenterad fransk lilja, som man med små barnhänder ofta stod och kände på, följande de mjuka linjerna.

Ett par meter upp på stolpen, fanns det en tvärså, ett stag helt enkelt. Detta var väl till för att lykttändaren skulle kunna jobba på ett vettigt sätt. Tror jag. Ja, ja, lykt-tändaren var ju en av de allra viktigaste männen på denna jord, tyckte vi ungar. Och varje kväll väntade en samling fattiga ungar på denna klenod till farbror.

Vid Bergs hörna, samlades ofta gänget, för att där invänta skymningens rid-dare, lykt-tändaren. Den förste av oss, som fick se honom komma, hojtade till, så att alla kunde beundra hans trollkonster, nämligen att få ljus i denna lykta. Mitt minne säger mej, att det var en lång, mager farbror, med svart vegamössa och svart satinkavaj. Han hade en gammaldags cykel, en sån där hög 28 tums, med tjocka stålrör. På hans velociped, som det hette på den tiden, fanns det två hakar, som hans lilla smala stege hängde på.

Han steg alltid av sin velociped med hjälp av sin lilla hönsapinne, en liten extra förlängning av axeln på bakhjulet. Med elegans och schvung och vana satte han sitt åkdon mot vår stolpe, kopplade av sin stege och lutade den mot lyktans överdel. I hans bakficka fanns det alltid en rengöringstrasa, som han rengjorde glasens in- och utsida med. En av glas-sidorna var gångjärnförsedd, och när han öppnade den och tog fram sina långa tändstickor och fick ljuset att flöda, då var det toppen för oss! Han hängde sin stege på nytt i sina hakar, och nu var hans uppdrag hos oss

Äldre foto från Arklimästaregatan på Västerudden.

över, för denna gång. Så fortsatte han mot nästa lykta, uppe vid Lundbergs, men se, det är en annan saga!

Nu lyser lyktan med sitt gyllengula sken, och nu kan vi ungar börja berätta våra spökhistorier, och då känns det så skönt att ha vänner att hålla i handen, att känna närhet till. Ljuset håller oss samman, och allt är så spännande, och mörkret blir tätare, och de fyra skuggorna från lyktans spröjsar blir allt mörkare. Sagan om en lykta, sagan om en vän...

Framför mej ligger det ett gammalt kort ifrån Kungsbron, antagligen taget någon gång på 10-talet. Det föreställer den ståtliga "Bastionen Aurora", och där vid sidan om ligger Flottans sjukhus, och längre bort skimtar Kustartilleriets gamla kaserner. Men det som mest slår mej är att det i förgrunden finns en stor brygga i trä, och där ligger det några schalettklädda "gummor", och vaskar sin tvätt, liggande på sina knän. De har långa kjolar som brukligt är vid denna tid. Vackra randmönstrade förkläden har en del av dessa tvätterskor. Framför dem ligger det högar av tvätt, och där finns också den då så vanliga zinkbaljan, oval, och säkert är det stämplat "Lyckeby 20 lit.", på denna. Tror jag, i alla fall...

I sjön ligger det några båtar, en är en liten snipa, men där finns också en koster och så några blekingsekor. På dessa är seglen lindade omkring trämasten, och årorna finns i sina årtullar. Någon av båtarna är av någon anledning svart-tjrad, men så var det väl då.

På kajen står det en sådan där underbar lykta med spröjsar och allt. Två stycken dragkärror är parkerade framför trappan till bryggan, den ena med fina ellipsfjädrar och markstöd, medan den andra är betydligt enklare, med sitt flak direkt på hjulaxeln.

Ännu kan jag för mitt minnesöra höra, hur hjulen klapprade mot kullerstengatornas beläggning, och man kunde då höra, om järnringarna satt riktigt fast, eller ej. Järnringarna var ju krympta på sina trähjul och sedan med spik fästade vid dessa, och det var en lätt match, för en springschas, att höra om kärran varit hos smen, eller ej.

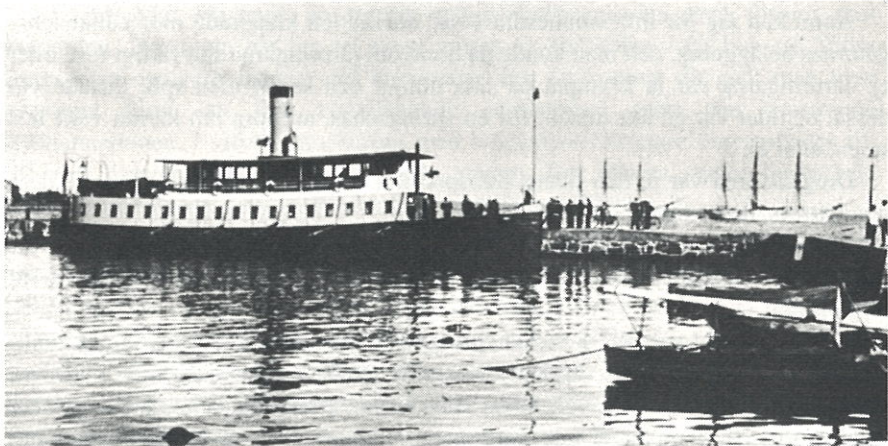
Dragkärrorna var ju den tidens transportdon. Stadens trafikmelodi var ju dess dragkärrors, dess klappersymfoni.

Bilarnas antal var väl knappast fler än kärrorna, vid den tid som jag själv var aktiv inom springschasaskräet. Naturligtvis fanns det en hel del hästskjutsar, ej att förglömma!

I nära 2 års tid var jag så kallad springpojke, hos Alfred Håkansson på Hantverkaregatan. Jag minns så väl den 1:e oktober 1934, då jag med kepsen i handen, sökte och fick jobbet där, Livets allvar hade börjat, glöm barnårens Eden, och tag långbyxorna på, ty nu duger inte dagdrömmare längre. Det var en jobbig, men naturligtvis lärorik tid. Minns den stora, för mej, porten till Hantverkaregatan 11, där affären låg. Den var gjuten, eller kanske smidd, och mot denna port stod jag och lutade mej var morgon, väntande på att Wallin, försteexpediten, skulle öppna, så att jag kunde börja mina rutinvanor, som jag blivit satt att göra av den äldre schasen, Gösta Almkvist. Han var en snäll och hjälpsam arbetskamrat. Bland annat, ingick det i mina rutiner att dra ner markiserna, om det var sol, och att torka av smutsen på skyltfönsterblecken, och detta skulle ske var morgon. Och så en sak till. Firmans dragkärra skulle dras ut från sin uppställningsplats inne på gården, ner för den lilla gårdsbacken, och då gällde det att hålla igen i skaklarna så att inte det blev kaos nere vid den stora, vackra grinden. Kärran skulle stå beredd att användas, utanför firmans varuintag på Arklimästaregatan.

Firmans kunder som köpte tapeter och klister och annat, ville som oftast ha varorna hemskickade, och var det mycket, så blev det att packa dragkärran, och så för kung och firma, dra så mycket man orkade. Det blev till stor del en vana och skicklighet att färdas framåt med detta fordon. Skulle man uppför en backe, då fick man se till att ha så hög fart som möjligt, innan backen började, ja, och sedan fick man kryssa sej uppåt, tills man stod som segrare med last och allt. Det kändes befriande, när blickarna på backen och kärran sade att än en gång har du besegrat den jädrans backen. Då kändes det skönt att vila ut några minuter, och hämta tillbaka en del av den luft som gick åt att "dra lasset i hamn".

Roligast var det att få köra ärende ner till bussarna, eller ännu hellre ner till skärgårdsbåtarna, för där fanns det alltid en massa kolleger, från andra firmor, och då hade man chansen att få byta sig till något gottis. Där fanns nästan alltid någon schas från Alfred Johanssons Bageri, och det var killar som visste, att deras wienerbröd var hårdvaluta inom vår "byteshandel", ty i fickan hos var kille, fanns det ibland en kola eller ett lakritsband eller en liten choklad, som kunde "chingsas".

Bore vid Kungsbron.

Skärgårdsbåtarna, dessa vita svanar, de som trafikerade öarna och de som angjorde bryggorna på Dragsö, Sjuhalla, och sedan genom underbara Nättrabyån till Nättraby, dessa var nummer ett, eftersom det alltid var schasaträffar här. Det fanns vackra namn på båtarna, som Imperator, Wrängö, Karl, Thor och så fanns den svartmålade Bore, som avgick från Kungsbron. Denna båt tillhörde Kustartilleriet, och den trafikerade Almö, Västra Hästholmen och Kungsholmsfort, tror jag... På vintern var det väl Wrängö, som hade maskinstyrka nog att ta sej runt sina turer, och då fick den jobba för alla de andra. Ja, så var det Bore förstås, den var så där robust byggd, så den kunde gå i is...

När man fick ärende ner till "öarna", och man kom i så god tid, att det blev till att vänta, då var det lycka, ty vanligtvis var det fråga om "sekunder", om man skulle lyckas att kasta ombord paketen. Tänk en sommardag med sol och värme, kanske några ullmoln på den annars flaggblå himmelen. Kritvita Imperator väntades, och därute siktades den med bogvågen formad till ett vitt vågsvall, fräsande och bubblande, med klurigt serpentinslingrande propellerskum i hasorna, i långa marschled. På ett visst ställe kom så ångvisslans sirentjut, och sommardagens stillhet revs sönder för några ögonblick. Snart kom så skönheten glidande in mot bryggan, med takluckan halvt uppe och med öppningen på babordsidan klar för "hoppilandkalle". Det var en vacker syn. "Back i maskin", det var kaptensord, som fick vattnet att virvla vittstänkande akterut, det ritades vita tecken i alla de mönster i det skummande vattnet. Ett skådespel för den väntande skaran på land. Det stänkade och det tickade, det pyste och det slamrade i maskinrummet, och så fick man då se den koleldande maskinchefens glansiga, lite sotiga, av kolstoffet nedsmutsade ansikte. I hans ena hand hade han alltid en trasselsudd, som han regelbundet avtorkade oljekoppar och smörjkoppar med. Det var alltid rent och fint

i hans domäner, och att se hans skinande mässing och koppar i maskinrummet, var en fröjd för alla och envar.

Hoppilandkallen var en mäktig populär kille bland oss grabbar. Det låg alltid spänning i luften, när han tog sitt "tigersprång" från båten till bryggan. Var det en våghalsig kalle, så var det språng på ett par meter, och se sådant var mums för galleriet. När han så med ett kvickt slaget halvslag fick båten att med ett vackert nigg, stillsamt komma till kaj, då det knisslade och gnisslade och knarrade i tross och pällare, då visste vi alla att det var en kille, som var en kalle. Med tiden så blev man moss med dessa kallar. För varje paket man hade att lämna, skulle det avgivas ett visst antal öre, och då fick våran kalle ta på sej sin läderväska och hänga den om sin kraftiga nacke. Transportavgiften var ofta så pass hög som 5 öre, ja till och med 15 öre förekom. Kvittona var dubbla, den ena halvan klistrades på paketet, och den andra fick man då med sej hem som kvitto. På kvittot stod det: Karlskrona Ångslup AB.

Ibland skulle kunden medfara båten, och då kunde det hända att det blev lagt en liten slant i grabbanäven, och då var lyckan stor, och då blev det lättare att färdas mot affären igen.

Ett sådant minne har etsat sig fast i min minnesbok. Det var ett ganska så stort paket som skulle till Kungsholmsfort, alltså ner till svarta Bore. Lastade kärran, det var kämpigt, det var full vinter, det blåste och var kallt. Nere vid Kungsbron väntade den kalla havsvinden på mej, och i vattnet var isen både glasig och glansig, men Bore hade krossat isen runt sin bukiga kropp.

Kunden som skulle ha paketet, var tillstädes ombord på Bore, när jag kom fram. När jag burit ombord paketet, så var min lycka mycket stor, ity att denne snälle man gav mej en rundlig drickspenning. En hel svensk krona. Du milde... Tumlande iland, efter en massa bugningar, sändande alla mina tacksamhetsorgier, till hela det stora flaggunderofficers-skrået, ty en sådan herre var det, som så satte den stora skälvan igång inom mej. Men jag var "oheldig". Just som jag kommit i land, och skulle lägga in penningen i min stora tummavante, fumlade jag på något sätt, och den vackra silverslanten for i marken, fick en studs i den hårda stenläggningen, och vips, for den ut över kajkanten och lade sej med kronan uppåt, på ett isflak. Ve och elände. Jag hade i alla fall tur i oturen, fast det tyckte jag väl inte då.

Mina ögon tårfylldes, och salta tårar gled nerför den fräkniga barnakinden. Denna situation såg antagligen en sjöman, en basse, och då kom han fram till mej, och sporde då vad hänt. Jag kunde inte få fram ett enda litet ljud, men pekade neråt det lilla isflaket, som hade räddat min enkrona från att sluta sitt liv i dybotten, där dess värde definitivt varit slut! Men bassen hade svar på mitt dilemma, och fann på lösningen. Han försvann ombord igen. Jag hade nu lugnat ner mej, och torkade tårarna, och så kom min nye vän tillbaka. Med sig hade han en vinklad plåtskrapa med skaft. Men naturligtvis, den räckte inte ner till isflaket,

men han lade sej på magen, bad mej att hålla honom i benen, medan han på detta vis, så att säga förlängde sej själv. Gissa om jag höll om hans ben..?

En nästan vild, oförglömlig glädje blev min lön, och mina känslor svallade, när jag såg hur han med stor försiktighet, flyttade den blänkande kronan mot torra land.

Med en klapp på mitt huvud, såpass, att vinterkepsen höll på att hamna där kronan nyss legat, fick jag så min krona tillbaka. Barnglädje, tacksamhet denna vinterdag, och vägen hem blev inte så tung!

Får jag önska någonting, så vore det ett sjungande rungande tack, till denna basse, och då får jag hoppas att han fick kännning av min varma tanke, som jag ägnade denne gentleman...

1934, då var min springpojkelön hos Alfred Håkansson 6 kronor i veckan, från klockan 8 på morgonen till halv sju på kvällen: inte överbetalt precis för 55 timmars jobb. Lördagen var man för all del fri allaredan klockan 2. I jobbet ingick

Detalj av backen upp till Västerudden, N. Skepparegatan. Höjden benämndes "Branta berg"

dock chansen att få lite dricks, och det var alltid en stimulans att få någon 5-öring i extralön. Kommer också ihåg den dag, jag kom hem till mamma för att tala om, att jag fått 1 krona i påökt. Tala om lycka...

Nu finns väl inte den "romantiska" springschasatiden kvar, den är bortrationaliserad, men personligen är jag tacksam för att jag fått uppleva denna säregna epok, då man fick lära sej att uppskatta den hjälpande handen, och det varma hjärtat..

Nostalgin, ja den ansätter mej mer och mer, ju mer barndomstankarna kretsar kring mitt eget Karlskrona. Ett äldre foto plågar mej i sinnet. Den sköna bilden av den gamla Saluhallen. Bilden är väl ifrån 20-talet, eller från 10-talet kanske. Inga bilar, inga cyklar går att upptäcka, men däremot en hästskjuts, med en ofjädrad bolstervagn. Idyll, charm, sentiment! Några småbarn, en liten flicka i stråhatt med rött sidenband, och en liten gosse iklädd sjömanskostym och svarta långa yllestumpor. Och så en sailor, på väg ut från hallen, med ett paket under armen. Gissningsvis med ett par "kast" (ett kast = 4 st. sillar) sill och kanske med en god bit ost från en av de väl sorterade ostaffärerna i hallen. Och nu på väg hem för att njuta av dessa attribut.

I min fantasi tar jag mej gärna in i denna ljuvligt sköna, estetiskt vackra byggnad. Den lilla slutningen upp till ingången är uppbyggd som en apparelj, med rundade kantstenar, och dessa var det alltid så spännande att balansera på. Med vördnadsfull blick, upptäcker man då de sakralt vackra, rundade valvbågarna, som så vackert omsluter fönstren. Ljuset i hallen får sin gula färg från de gula tegelstenarna och de vita kakelväggarna i matvaruaffärerna. Med vidgade näsborrar insuger man så den absolut säregna doften av en blandning av fisk, ost, grönsaker och rotfrukter, och de animala dofterna av kött, vilt och fågel. Vitklädda biträden, herrarna i en vitöverklädd vegamössa, damerna, ofta högbarmade, och med en sällsynt friskhet i hyn. Vänliga, pratsamma var de väl alla. När man så kom förbi "Systrarna Mård", ja då fick man bocka så artigt, och då kunde det bli ett litet äpple i belöning. Deras stånd doftade så gott av dill och persilja och annat gott. De kände så väl igen "varvspolisens" ungar, och vid sådana här tillfällen var det ju bra.

Jag fortsätter mot ostaffären, där våran underbara mamma var kund, men ost var något som man inte uppskattade, när man bar kortbyxor, Men jag kommer ihåg, att hon ibland talade om en ost, som hon kallade "potjäs", om det var roquefortost?

Vid de flesta stånden står det nästan alltid någon som pratar, eller vill avsmaka någon av delikatesserna, de lagrade "väldoftande" ostarna, medan den genuina "kalskronitiskan" flödar i kaskader ur dessa rosenmunnar. Naturligtvis diskuteras Fru Janssons nya hatt, och Frasses och Klauras senaste påhitt och Rosenboms utsträckta hand.

Jag fortsätter fram emot fiskaffären, där ännu ålarna sej kråmar och slingrar, vrider och kringlar i sin stenlåda. De måste känna på sej, att så länge det finns liv

så finns det hopp. Se där borta kommer så polismästare Snaar i sin mångknappade uniform, sin sabel i guldrens och sin stora poliskask i blankaste mässing. Folk har respekt för denna storväxte ordningschef, och man hälsar i ödmjukhet. Men nu månne ålarna bäva. Ty nu blir det säkert affär i fiskståndet. Jodå. Han stannar till hos sin vanliga fiskleverantör, ser ut en fin ål, som han skulle kunna tänka sej till lunch. Fiskarfrun i ståndet nickar, och så skall så ålen "skalas", eller "flaus"!

Denna madam har sina specialknep, hon tar sitt "ålagrepp", och se, då finns inte någon ål som kan klara sej ur. Ålen gör trots det sitt yttersta, för att undkomma denna hårdhänta dam, den snor omkring, den kastar frenetiskt med stjärt och huvud, den vill absolut inte kastas i ålagrytan. Men dess kamp är en förlorad match. Med en vass kniv blir så nacken skild från ryggraden, och med hjälp av en gammal handduk börjar så "avklädningen". Med vana och yrkesskicklighet, drar hon så skinnet av ålen, allt medan den fina kunden beundrar både ålen och det fina handlaget, som fiskargumman i affären visat.

En nöjd och rakryggad polismästare betalar så läckerheten, och den ståtliga uniformen glänser och blänker, när han så lämnar den vackra saluhallen, och många blickar följer honom, när han med långa och värdiga steg försvinner ut genom den välvda dörren.

Jag, som åsett detta skådespel, är mycket imponerad av denna kvinna, med handduken hängande vid sin midja, och så är man lite halvrädd för den stora guldprydda polisen, ty lagens långa arm, den ger grabben darrningar i hela kroppen. Lite drömmande och fortfarande nyfiken, lämnar jag så denna Saluhallen den underbara byggnad, som tyvärr inte längre finns till! Den fick lämna plats för en

asfalterad plan! Ty enligt vad jag hört, så var denna varuhall till förfång för en av stadens politiker, som hade sin affär i "skuggan" av denna charmiga gula byggnad. Så går det till ibland...

Jag drar mej uppåt mot Borgmästaregatan, och vänder till vänster vid Landbrogatan, och ser med stora ögon, hur taktfast och stolt vakten går utanför "Kungshuset", där befälhavande amiralen har sin bostad. Vakten går sitt bestämda antal steg, vänder så på samma ställe, klackarna ger bestämda ekon; och sin karbin har han på sin axel, och mössan har han reglementsenligt litet på sned. I guldskrift kan man läsa "Kungl Flottan", på hans mössband! Jag går så in i den ljuvliga Hoglands Park. Där möter mej en prunkande växtlighet, med kaktusar i de mest utsökta gracer och former, där finns det blommor i otroliga färgställningar och

storlekar, där finns det blader i långa rader. Och mitt i allt detta ligger det drömlika, underbart utformade och omtyckta musiktemplet, Musikpaviljongen. Som ett sagoslott finns det mitt i parken, med sin gyllene kupol, som sträcker sej mot trädtopparna. Kupolen, elegant strävande i vågformer mot sin avslutning, som är en förgylld luta med fyra strängar, och förnämligt designad. Och vilket förnämt hantverk, ett mästerverk som hedrar den, som tillverkat den. Mer än så, tänk vilken snickeriglädje man ser i de 8 underbara kolonner, estetiskt och vackert snickrade, som bär upp den gyllene kupolen. Kolonnerna är på mitten räfflade med halvrundade räfflor, som förtrollar med sin glans. Uppe vid takringen finns det en vacker drapering, med genombrutet filigransarbete i trä, som så vackert släpper in sommarens ljus. En avsmalnande trappa leder upp till själva paviljongen, och där finns bänkar runt om, där man som barn gärna lät sig avreagera sina lekövningar.

22/2 1972 Rivningen av gamla teatern. Fasaden mot Varvsgatan står kvar – men timmarna är räknade!

Här minns jag med all tacksamhet de fina konserter som Flottans Musikkår förtrollat oss alla med. Det var en fest, när musikkåren med taktfasta marschsteg avtågade från Stortorget med sin tamburmajor, med den fina staven, i täten. Vad man beundrade de farbröder som kunde spela så fint, på dessa glänsande och välputsade instrument, och så stiliga dessa uniformerade musikanter var! Fråga alla de damer, som så gärna gick med i den efterföljande "svansen", och som sedan satt och njöt till de fagra toner, som följde nere i musikpaviljongen. Jag vet att våran mamma var mycket glad och tacksam, när dirigenten påannonserade: Nu mina damer och herrar, skall vi spela "Guld och silver" utav Franz Lehar... Och då, när dessa toner klingade och förtrollade den tacksamma publiken, då var det minne för livet, minne som går att trola fram igen, när tankarna på nytt flyger i väg till Hoglands Park. Tänk så underbart det känns, att ha fått uppleva denna festivitas. Sommarljuva kvällar, finklädde damer i "charlestonkjolar" och långa radhalsband. Där fanns också stiliga och artiga herrar i uniform, men också rakryggade herrar i svarta cheviotkostymer och ljusa halmhattar. Ungarna, som stöjade och skojade, fick många höjda pekfingrar mot sej, ty det är ju inte så lätt, att vara stillsamma, när livet leker och solen skiner. Gossarna, klädda i sjömanskostymer, med vita sjömansmössor, där det stod "Wrangel" eller "Oscar II" eller "Hajen", eller kanske något annat aktuellt båtnamn, i guldskrift. Och dessa "luar" ville så gärna spela tupp, ville imponera på flickorna, som var så kolossalt söta i sina fina, sommarlätta klänningar i ljusblått och gammalrosa, och med sina fina hårbånd i stora rosetter. Många flick- och pojkhjärtan stod i brand, vid dessa tillställningar. Och musiken flödade, damerna suckade och herrarna vred sina mustacher, och det var sommar.

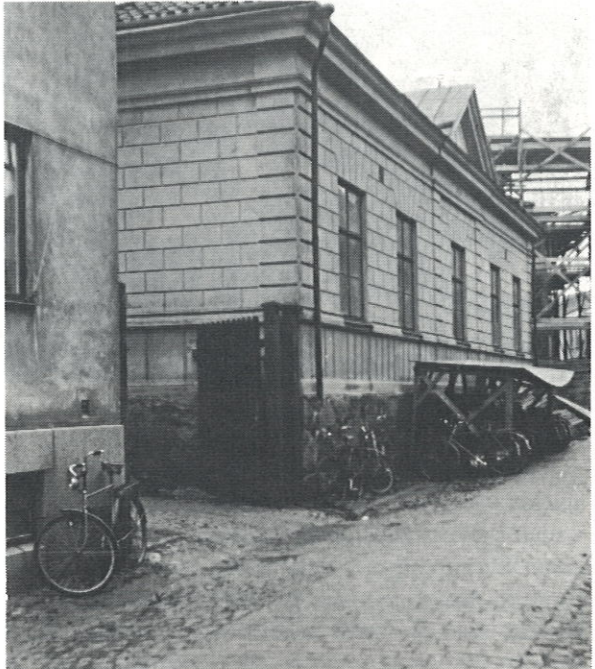
När skolan började

av Margit Nilsson

Det var sommar och solen sken. Jag var hos mormor på Aspö. En dag kom en värnpliktig dit, gjorde honnör och sade till mormor, att i morgon skulle Margit börja skolan.

Pappa hade skickat honom, annars hade kanske inte mormor tänkt på det. Hon hade sagt till mig förut att när jag började skolan fick jag lära mig sitta still, men dagarna gick ju så fort, när det var sommar och vackert väder. Nu fick mormor brått att göra oss i ordning och så gick vi till båten. Promenaden tog ungefär en halvtimme, sedan gick vi in i Drottningsskär, en 1600-talsfästning, och ut på bryggan där. Bore kom nästan med det samma. Sedan tog det ytterligare en halvtimme på sjön innan vi var framme i stan.

Bore lade till vid Kungsbron så där gick vi i land. Nu var det en bit att gå igen, först genom Alamedan, sedan en plantering och en backe och över torget, förbi

Möllebacksskolan.

”Brända tomten” och hela Landbrogatan ner till nr 33, där vi bodde. Mormor sade till mamma att i morgon skall ”Däkan” börja i skolan.

Nästa dag följde mamma med mig dit, uppför Vittusbacken och förbi många små, gamla hus, men mitt emot skolan fanns det stora byggnader, först Karlskrona barnbördshus (”BB”) och ett annat hus som kallades Änkehuset. Så gick vi in genom porten till skolgården, där redan många var samlade. Där var bl a en söt flicka med sin mamma, som sade till min mamma: ”Tänk vad tiden går; jag tycker inte det är så länge sedan jag själv började skolan. Jag har också gått här i denna skolan.” Vi fick sedan gå in allesammans till lärarinnan som presenterade sig som Betty Nilsson. Hon ropade upp oss barn och visste vad vi hette, allihop.

Därmed började en ny epok i mitt liv, som under Betty Nilssons stränga, fasta och kärleksfulla ledning blev oförlömlig, i tacksamt minne bevarad.

Detta hände år 1923.

Betty Nilssons klass 1923.

Skolminnen

av Georg Wockatz

Hösten 1928, jag var då sex år, började jag skolan och då i den lilla skola, som låg vid Flickskolan i hörnet av Östra Prinsgatan och Södra Smedjegatan. Bilden ovan visar mina klasskamrater. Då kortet togs saknades på det Hans-Christer Åström, Britta Hainer och jag själv. Jag var då ofta borta från skolan på grund av svårt hjärtfel. På bilden syns från vänster:

Bakre raden: Börje Svanstein, Claes Tegnér, Magnus Palmqvist, Rolf Wikland, Edgar Ternström, Kerstin Molander, Per-Gunnar Fernander, Christina (CoCo) Bernhardt, Hans Forsell, Marianne Ekman, samt Tom Söderhielm.

Mellanraden: Lennart Palm, Lars Verner samt Ulla Molander.

Hitre raden: Elsa Fürst, Ulla Sandmark, Margareta (Greta) Kinnander, Ingrid Forse, Vivi Burlander, Ingrid Wittrock, Birgit Liemark samt Alf Roos.

I denna skola gick man första, andra och tredje förberedande. Om man sedan skulle in i läroverket, måste man gå ett fjärde år i Rosenfeldtsskolan vid Alamedan, därefter tentera i svenska och matematik för att komma in i läroverket. Jag klarade tentamen och började i läroverket hösten 1932.

Min klassföreståndarinna hette Constance Wennerberg. Hon var en duktig lärarinna. Hon kom från norra Bohuslän. Hon såg några gånger efter mig när jag ensam åkte till mina farföräldrar på Kragenäs söder om Strömstad.

Vi hade vårt klassrum en trappa upp i skolbyggnaden med fönster mot skolgården. Dessutom har jag ett svagt minne av en skolsal i ett hus vid Södra Kungsgatan nedanför backen vid Prinsgatan. För att komma dit gick man över Stortorget förbi det lilla borgliknande vattentornet samt den gnistrande likriktarstationen, i vilken växelström med kvicksilverlikriktare omvandlades till 220 volt likström som då fanns i hela staden. Det blåvita starka ljuset från likriktarstationen var ganska skrämmande när man var liten.

Av mina klasskamrater voro 8 stycken barn till sjöofficerare, fyra stycken till kustartilleriofficerare, Britta Hainers pappa var regementsintendent vid I11 K, Ulla Molanders pappa var chef för tobaksfabriken, Kerstin Molanders pappa marinläkare, Marianne Ekmans pappa var järnhandlare Ekman vid Hoglands Park samt Rolf Wiklands pappa var chef för systembolaget, som på den tiden låg vid Rådhusgatan ovanför Krooks bokhandel. Om de övriga vet jag intet då jag sedan 1939 ej bott i Karlskrona.

När familjen 1926 flyttade till Karlskrona från Göteborg, flyttade vi först in i en våning på Vallgatan 14. Om Karlskrona sade man då att det bara fanns en stad som hade sämre luft än Karlskrona, och det var Göteborg. I Karlskrona drabbades jag av svåra infektioner med lunginflammation och hjärtfel. Detta innebar att mina föräldrar tvingades flytta till en våning med hiss, så vi flyttade till Jordbrukarbankens hus översta våningen, d v s till Ronnebygatan 44. Där bodde vi till 1934, då vi flyttade ut till Bergåsa till Vasagatan 29 eller Bondegatan 3, som då inte hade några trappor.

Vilka kamrater lekte jag på den tiden med, alltså under första skoltiden? Först och främst med min kusin Elsa Fürst, vars familj bodde på Ronnebygatan 2. Jag var ofta tillsammans med Claes Tegnér som bodde vid Drottninggatan snett emot läroverket. Magnus Palmqvist, som bodde i ett litet trähus med tillhörande trädgård vid Ronnebygatan där biografen Grand nu ligger, var den förste av alla som fick egen cykel. Jag lärde mig att cykla på den trots att jag på grund av hjärtat inte fick cykla, springa eller anstränga mig. Jag hade svårt att förklara de skador som jag bl a fått på mina knän när jag kört ikull med cykel.

Rolf Wikland och jag bodde ju nära varandra. Hans pappa odlade champinjoner i systembolagets källare. Dessutom var pappa Wikland mycket skicklig på att bygga modellflygplan i balsa samt att till jul bygga ett ofantligt julbord med lysande byggnader, djur och dammar med speglar. Lars Werner var fosterson till amiral de Champs. Sedan de tagit honom till fosterson fick amiralinnan tre söta flickor, Madeleine, Anne och Catherine. Vi lekte mycket i Kungshusets trädgård eller hemma hos mig. Amiralen hade inne i ett garage en öppen blå bil med växelspaken på höger utsida.

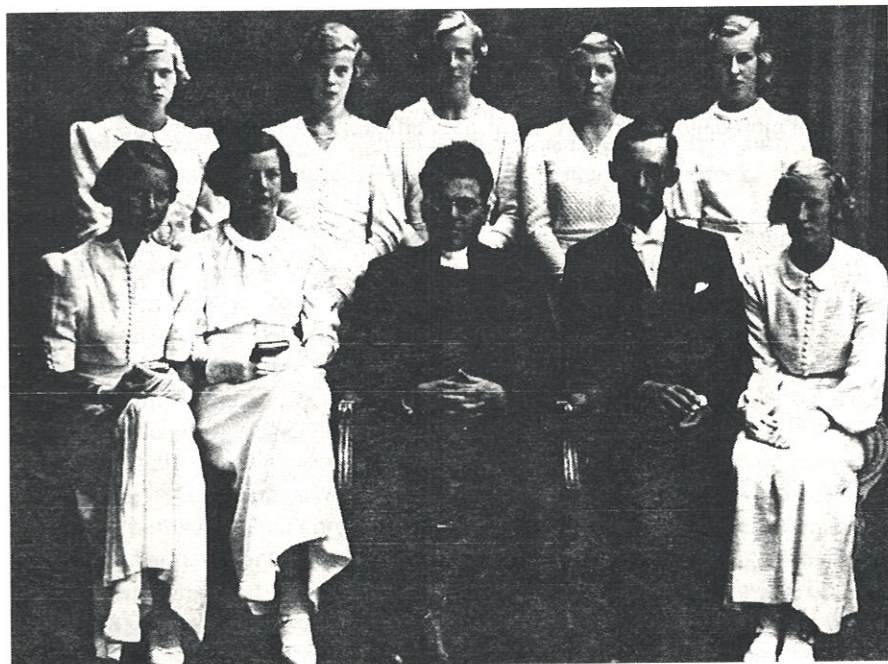
Efter tredje förberedande vart tog alla klasskamrater vägen? Pojkarna fortsatte i Rosenfeldtsskolan, flickorna i de flesta fall till Flickskolan, där de snart försvunno från vår krets. Tillfälligt hoppar jag nu fram i tiden till året 1937, då jag

i augusti månad läste för min konfirmation hos amiralitetspastor Elmegård. De som gick och läste för honom voro jag samt åtta flickor, de flesta just från första förberedande. Mina läskamrater voro Greta Kinnander, Elsa Fürst, Ulla och Kerstin Molander, Ulla Sandmark, Ingrid Wittrock, Anne-Marie Kloo samt en flicka vars namn jag glömt. Efter konfirmationen togs nedanstående bild.

Av flickorna har jag fortfarande kontakt med Elsa Fürst gift Sjöberg samt då och då med Marianne Ekman gift Arnell båda bosatta i Göteborg.

Två av mina ursprungliga klasskamrater i småskolan hoppade över ett år och kom därför in ett år tidigare i Läroverket. Det var Hans-Christer Åström och Per-Gunnar Fernander. Själv var jag ingen större stjärna, i andra förberedande hade jag BC i ordning, men var jag godkänd i allt när jag hösten 1931 började "fjärde folk" som man sade i Rosenfeldtsskolan.

Som klassföreståndare fick jag magister Olsson. Han bodde i det stora stenhuset med burspråk som låg på Östra Prinsgatan. Att han var intresserad av antikviteter samt hade en söt dotter kom jag inte underfund med förrän längre fram.

Magister Olsson var en sträng lärare, bl a hade vi honom i matematik och slöjd. När vi hade haft provräkning hoppades vi alltid att han skulle vara på gott humör när han lämnade tillbaka de rättade skrivningarna. Hade man nämligen inte rätt på de fyra första talen så var det bara att gå fram till katedern, lägga händerna på knäna och så framåtlutad använde han en rotting, den breda om han var på gott humör annars den smala. Ja vad det dammade om byxbakarna. I slöjden fick vi alla göra det obligatoriska äggstället för att lära oss utnyttja en borrvång med träborr så att inte hålets kanter skadades.

Vintern 1931–32 var mycket kall och snörik. Aldrig har väl Karlskrona upplevt så mycket snö, och längs Ronnebygatan voro snövallarna manshöga tyckte vi som inte voro så stora. Till skolan tog man sig bäst på spark eller skidor. En dag åkte jag skidor till skolan och ställde skidor och stavar på därför bestämd plats När jag sedan skulle åka hem voro de stulna.

I maj månad skedde intagningsproven till läroverket. Alla föräldrar vars barn deltagit i dessa samlades så småningom i läroverkets Aula. När de kommo hem fick jag reda på att jag kommit in med överbetyg. Terminsavgiften vid läroverket var 60:– per elev. Pengarna gick till skolans ljus- och vedkassa.

I och med att jag kom in i läroverket fick jag min första cykel, en blå cykel av märket Polstjärnan, vilken jag var mycket stolt över och skötte omsorgsfullt.

Berättelsen om mina första skolår är därmed avslutad men till slut några funderingar.

Vad hände med mina forna klasskamrater? Flickorna gifte sig väl i de flesta fall och ändrade därmed efternamn. Jag känner bara till några få uppgifter om tre av dem, t ex att Britta Hainer fortfarande bor i Karlskrona. Pojkarna har väl i de flesta fall gjort någon karriär av något slag, gift sig, bildat familj, avlidit.

Stig Alkhagen, redaktör på tidningen Expressen, numera pensionär i Vickleby på Öland, har skrivit denna korta berättelse med ett minne från krigsåren.

Karlskronaminnen

Stig Alkhagen

En amiral i förkläde med papper och snöre i högsta hugg, paketerande julklappar!

Låter det sant?

Jag försäkrar att det är ett av mina hetaste minnen från beredskapstjänsten vid flottan under andra världskriget.

Och amiralen, det var den färgstarke, stridbare befälhavaren för de marina styrkorna på sydkusten, Gösta Ehrensvärd — respekterad, ja nästan fruktad av alla dem som ombord eller på staber hade med honom att göra.

Alltnog.

Redan första krigsåret enades svenska folket om att varje inkallad, man eller kvinna, i tjänst på julaftonen skulle få ett julklappspaket. En organisation, kallad Fältjulklappen, skapades och under några månader före jul varje krigsår jobbades det intensivt för att få fram det stora antal paket som behövdes.

För Karlskronaområdet, som vid denna tidpunkt närmast var att likna vid en topprustad fästning, hade jag och amiralinnan Anna Ehrensvärd uppdraget se till att hela marindistriktets behov av paket tillgodosågs. Det gällde både flottister ute till havs, kustartillerister och infanterister från Kråkelund i norr till Ystad i söder.

Kungshuset, amiralsboningen vid Hoglands park, blev med andra ord centrum för Fältjulklappen. Fru Ehrensvärd arbetade energiskt och fantasifullt med insamling av gåvor. Amiralen såg till att den militära distributionsapparaten fungerade så att paketen nådde ut till förbanden i tid.

Själv tog amiralen också aktiv del i paketens tillkomst.

En lördagseftermiddag under brådaste insamlingstid, då jag var tvungen att söka upp fru Ehrensvärd i Kungshuset för att diskutera ett ärende, mötte jag en syn som gav något av hela den militära personalvårdens omvandling under dessa år:

Amiralen i full aktion med att slå in julklappar till sitt folk i julaftonstjänst ute i det stora så viktiga marindistriktet!

Nog vill jag minnas att amiralen där han stod i dörren såg lite förlägen ut! Och att han efter några sekunder på sitt alldeles speciella sätt sa:

— Det här glömmet du...

Men så här långt efteråt tycker jag att jag kan berätta historien. Och förresten var nog ryktet om amiralens stränghet åtskilligt överdrivet!

En episod till från dessa år. Jag hade förmånen att få föredra mina ärenden direkt för amiralen Ehrensvärd. Det gällde personalvårdning av de mest skilda slag – ibland kontroversiellt som gränsfrågor mellan flotta och kustartilleri, ibland så "civila" saker som om det gick att ordna teater i militär regi med revykungen Karl-Gerhard...

Vid ett tillfälle hamnade vi på kollisionskurs. Jag hävdade med min civila erfarenhet att en fråga skulle lösas på ett speciellt sätt.

Amiralen hade en annan uppfattning.

Jag stod på mig.

Plötsligt slog han näven i det stora skrivbordets glasskiva och utropade:

— Det är då för väl att det finns någon på den här staben som inte bara säger: — ja, amiral!

Mitt förslag gick igenom, Och jag fick sedan till och med papper på att jag övertygat amiralen om att "personalvård rätt skött är av största vikt för tjänstens riktiga upprätthållande"!

Minnen från 50 år i Karlskrona skulle kunna fylla en hel bok. Som journalist på stadens båda tidningar, Sydöstran och Blekinge Läns Tidning, var jag med om massor av spännande händelser.

Med stor tvekan lämnade jag 1963 min gamla födelsestad för att på min tidningslednings order ta hand om större uppgifter i Jönköping. En sak är KLAR: Mitt hjärta är kvar i Karlskrona.

Föreningen Gamla Carlskrona med alla sina aktiviteter känns som en skön kontaktmöjlighet. Jag önskar både föreningen och Karlskrona all framgång och lycka.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1990

Styrelsen för Föreningen Gamla Carlsrona har vid sammanträde den 7 januari 1991 fastställt följande berättelse över föreningens verksamhet år 1990.

Styrelsens sammansättning

Lennart Kloo	ordförande
Eva Malmgren	ledamot, vice ordförande
Åke Nordin	–”– , kassör
Sten A Petersson	–”– , redaktör
Åke Ulvesjö	–”– , klubbmästare
Anders Abrahamsson	–”–
Göran Kockum	–”–
Erik Langemark	–”–
Hans-Göran Rydberg	–”– , matrikelansvarig
Gunnevi Petersson	suppleant, sekreterare
Gun Hansson	–”–
Birgitta Jansson	–”–
Barbro Lindh	–”–

Revisorer

Thure Blom	ordinarie
Eric Carlsson	–”–
Pia Abrahamsson	suppleant
Börje Persson	–”–

Valberedningen

Gunnar Ottosson	sammankallande
Evald Eklöf	
Kerstin Södöö	

Utskott, kommittéer etc

Inom styrelsen har funnits följande utskott/kommittéer:

Utskott/kommitté	Samman kallande
1. Arbetsutskott	Lennart Kloo
2. Programkommitté	Göran Kockum
3. Bokkommitté	Anders Abrahamsson
4. Marknadsföringskommitté	Göran Kockum
5. Kommitté för stadsplane- och byggnadsfrågor	Lennart Kloo
6. Redaktionskommitté	Sten A Petersson

Eva Malmgren har ansvarat för föreningslokalen och för arkivet, som bildarkivariater har Gun Hansson och Birgitta Jansson fungerat, och Anders Abrahamsson har liksom tidigare varit filmansvarig.

Styrelsen tillsätter ledamöter i stipendiekommittén för Jultomtefonden och för Björkholmens Baldersfond.

Styrelsens verksamhet

Styrelsen har under året haft 9 protokollförda sammanträden. Därutöver har utskotts- och kommittésammanträden ägt rum. I samband med utskick av medlemsblad o d har styrelsen varit samlad till arbetsaftnar.

Styrelsen har under året i olika frågor haft kontakter med kommunala organ, Blekinge läns hembygdsförbund, länsmuséet m fl myndigheter och organisationer.

Föreningens medlemsantal

Den 31 december uppgick medlemsantalet till ~~4.485~~ 4542

Medlemsregister

Föreningens medlemsregister har på ett förtjänstfullt sätt förts av Dataringen.

Årsmötet

Årsmötet ägde rum i Konserthusteatern torsdagen den 8 mars. Karl-Erik Karlsson (ordinarie), Bo Palmgren och Tommy Rönneholm (suppleanter) lämnade styrelsen. Åke Ulvesjö (tidigare suppleant) blev ordinarie ledamot, och som nya suppleanter invaldes Gun Hansson, Birgitta Jansson och Barbro Lindh.

Efter förhandlingarna kåserade Sten-Eric Lindström.

Stipendier à 5.000 kronor ur Björkholmens Baldersfond tilldelades Staffan Storm och Sven Fridolfsson.

Jultomtefondens stipendium på samma belopp tilldelades Marie Gustavsson. Till föreningen Lyckå kammarmusikfestivals vänner utdelades 10.000 kronor av det belopp, varmed Baldersfondens donator velat stödja vänföreningen under åren 1990–92.

Övriga aktiviteter

18/1 Filmafton i Konserthusteatern

26/4 Stadsvandring: Blekinge Läns Tidnings tryckeri

1/5 Revelj

- 31/5 Stadsvandring: Trefaldighetskyrkan och Statt Hotell
- 6/6 Nationaldagen
- 21/6 Lövmarknaden
- 30/8 Stadsvandring: Statshälsan, Boverket och Östersjöskolan
- 8/9 Filmvisning i Medborgarhuset, Stockholm
- 29/9 Taubeafton i Konserthusteatern
- 2/12 Julskyltningssöndagen; Öppet hus i föreningslokalen
- 10/12 Föreläsning av Jan-Öjvind Swahn och musik av Lyckå kammarmusikfestivals ensemble i Chapmanskolans aula

Filmvisning har utom i föreningslokalen förekommit vid ett par tillfällen i anslutning till sammankomster inom andra föreningar.

Vid ett dussintal tillfällen har diabilder visats på servicehus, sjukhem och andra institutioner samt för pensionärsföreningar.

Ordföranden har medverkat vid två arrangemang i regi av Föreningen Norden:

- den 22/2 föredrag i Hillerød om Karlskrona
- den 17/6 stadsvandring för besökare från Hillerød.

Årsboken

Föreningens årsbok 1990 är författad av Vincent Rundkvist och behandlar skeppsgossefartyget "Jarramas", som sjösattes år 1900. Boken omfattar 184 sidor och kostar 130 kronor (medlemspris).

Medlemsbladet

Kaulskroniten har även under 1990 utkommit med två fylliga nummer, som medlemmarna får utan särskild kostnad.

Övrig produktion

En ny serie nytryck av gamla kolorerade vykort har utgivits under året, liksom ett par synnerligen populära julkort.

Närradioverksamhet

Efter att under en följd av år ha svarat för föreningens närradioprogram önskade Bengt Garting avveckla den verksamheten, och föreningens sändningar upphörde därför – åtminstone tills vidare – med februari månads utgång.

Talböcker

Ytterligare några nummer av Kaulskroniten har under året talats in på kassetter. Styrelsen ser gärna att medlemmarna bidrar till att sprida kännedomen om att föreningen ställer kassetterna till förfogande för enskildade.

Lokaler, arkiv och samling

Föreningslokalen på Borgmästaregatan 1 har under året snyggats upp. Fastighetens ägare har låtit måla och tapetsera ett rum, och samtliga fönster har setts över och målats.

Föreningens vice ordförande jämte dotter och son har gjort värdefulla arbetsinsatser och bl a svarat för nya gardinarrangemang.

Ännu ett förrådsutrymme har hyrts för förvaring av arkiv och övriga samlingar.

En preliminär katalogisering av det omfattande bildmaterialet närmar sig sin fullbordan.

Slutord

Styrelsen kan se tillbaka på ett verksamhetsår, som har krävt omfattande arbetsinsatser.

God sammanhållning och stor hjälpsamhet har emellertid präglat kontakterna mellan ledamöterna, och det gavsvar som vi rönt från föreningens medlemmar och från omgivningen i övrigt har inneburit en stark stimulans.

Styrelsen vill härmed till Karlskrona kommun, myndigheter, föreningar och andra organisationer, företag och enskilda rikta ett varmt tack för allt stöd vi fått i form av ekonomiska bidrag, tjänster, gåvor, intresse och vänlighet.

Styrelsen för Föreningen Gamla Carlskrona

Föreningen Gamla Carlskrona

Postgiro 64 48 62-5

Organisationsnummer 835000-3482

Kaulskroniten, medlemsblad för Föreningen Gamla Carlskrona, Nr 1, 1991
6:e årgången. Upplaga 4.500 ex.

Föreningen Gamla Carlskrona, Borgmästaregatan 1, 371 31 Karlskrona
Tfn: 0455-101 91 Telefonsvarare: 101 90

Redaktör:

Sten A. Petersson, Tobias väg, 370 22 Drottningstjärn, tfn: 0455-394 27

För uppgifter i medlemsbladet ansvarar resp. författare.

Ordföranden har ordet

När detta nummer av Kaulskroniten kommer ut, har arrangemanget Framtidsforum nyligen (2-3 mars) ägt rum.

Det är glädjande att man anstränger sig för att kommunen skall bli ett föredöme när det gäller att ge invånarna information om och tillfälle att påverka planerna för markanvändning, bebyggelse m m.

Som medlem i Gamla Carlsrona skall Du veta att Du kan framföra Dina åsikter, frågor och förslag genom föreningens styrelse. Ring eller kom in på föreningslokalen en onsdagskväll!

Marinens musikkår hör hemma i Karlskrona och måste få finnas kvar!

Det har jag i egenskap av föreningens ordförande, tillsammans med företrädare för Länsstyrelsen, Landstinget Blekinge, Karlskrona Kommun, Sydkustens marin-kommando och Kustbevakningen, framhållit i en skrivelse till cheferna för Förvarsdepartementet, Armén och Marinen.

"Marinens musikkår i Karlskrona är en 130-årig tradition och utgör en mycket viktig del av såväl Marinens som Karlskronas identitet. Kåren är den enda i landet som för de örlogsmarina traditionerna vidare och kan därför anses vara av riks betydelse", heter det bl a i skrivelsen.

För oss som svårligen kan tänka oss ett Karlskrona utan Marinens musikkår håller just nu en förening på att bildas. Jag kommer förvisso att bli medlem, och jag hoppas att många följer mitt exempel.

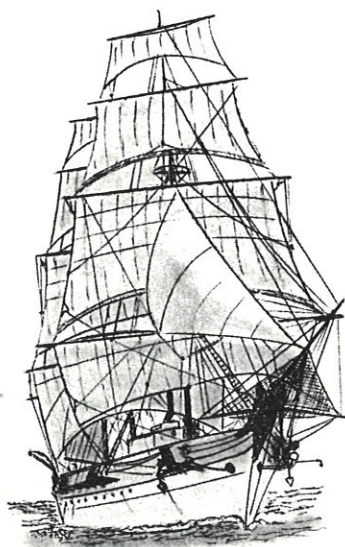
Föreningen Gamla Carlsrona har ju ett mycket stort antal bilder, särskilt fotografier. Under 1990 har ett omfattande arbete nedlagts på att katalogisera samlingarna. Detta arbete ligger väl i tiden. Landstinget har nämligen uppdragit åt Blekinge Läns Museum att utreda behovet av ett länsbildarkiv. "Rädda bilden i Blekinge" är utredningens motto. Tanken är att en riktig hantering skall säkra länets bildskatter, oavsett ägare.

"Alla har vi ett ansvar för bildarvet", heter det i en skrivelse från Länsmuséet.

Tänk gärna efter hur Du har det med Dina bilder där hemma. Ägna en ledig stund åt att se till att de inte far illa. Och glöm inte att anteckna vad bilderna föreställer!

Till sist: Vi ses väl på **årsmötet torsdagen den 21 mars?! Obs lokalen: Chapmanskolans/Läroverkets aula.**

Lennart Kloog

Jarramas

Livet ombord på en fullriggare

Vincent Rundkvist

Föreningen Gamla Carlscrona Årsbok 1990

Årsboken

184 sidor, inbunden, med många fina bilder
från livet ombord.

Pris 130:–